

HARRY GOTTFRID ZACHARIASSON STYRMANNEN SOM ISOLERADES PÅ VÄRLDSHAVEN

Av John Blad

En son av Bohuskusten från Olofsholm eller som det heter numera - Malmön, varför tillägget Bohus ska föregå ortsnamnet är för mig ett tillägg av sekundär betydelse men är kanske berättigat av att det kan finnas orter med likalydande framtoning.

Uppgifter om Harry Gottfrid Zachariasson, född 1899 och död 32/3 1949 har varit ganska svåra att erhålla, då han genom andra världskriget blev isolerad på världshaven utan chans att meddela sig med de anhöriga.

Harry började tidigt sin bana till sjöss, när studierna ägde rum är höljt i dunkel men dottern Elsy har som minne att han i hennes barndom tillbringade sina semestrar hemma, nästan alltid i augusti då han med förkärlek ägnade sig åt jakt och fiske. Jular och andra högtider fick den lilla familjen som förutom Elsy bestod av hustrun Elsa född Säll tillbringa utan sin sjöfarande make och pappa.

M/S Sverre Nergaard

Fr.o.m. 1930 tjänstgjorde Harry som l:e styrman eller som det heter idag överstyrman i Salénrederiernas M/S Sverre Nergaard, ett namn som doftar bananer lång väg. Sven Salén var vad man kan kalla banankung och insåg tidigt möjligheterna av att frakta färsk frukt från sydliga breddgrader.

1939 skulle vår profil göra sin sista resa men annat kom i emellan vilket gjorde att man fick segla en extratur till England. Denna skulle endast omfatta två veckor och sedan var det fritt fram för semester. Läget i Europa var ytterst hotfullt, krigshotet var överhängande och under dessa 14 dagar hände vad som inte fick hända-2:a världskriget bröt ut och därmed skrinlades alla möjligheter att återvända till Sverige och någotsånär normala förhållanden.

Fick fly från land till land

Kontakten med hemlandet bröts abrupt, från 1939 har vi endast vaga uppgifter om vad som hände med Sverre Nergaard och dess besättning.

Elsy uppger att till en början fick fartyget fly från land till land, vissa resor var destinationen England. Vid dessa besök var det inte tillrådligt att bo kvar ombord, då dockorna nästan alltid lades under intensivt bombardemang. Som tillfälligt logi inkvarterades man på ett hotell med direkt anknytning till skyddsrum. Falsklarm var vanliga men det gällde att inte ignorera dessa. Officerarna bodde två om två, den övriga besättningen i sovsalar.

Vid ett tillfälle gick larmet. Harrys rumskamrat ville stanna kvar "det är fel den här gången också" löd hans kommentar till varningen. Harry litade inte på sin kamrat utan släpade med sig denne till bombskyddet.

Hade inte detta skett torde våra vänners liv inte gått att rädda. Hotellet blev lagt i ruiner och det är enkelt att inse vad som hänt om man stannat kvar.

Var borta i åtta år

Krigets fasor fortsatte men på något vis hankade man sig fram. Den ofrivilliga bortavaron varade i åtta år.

Samtliga av den återstående av Sverre Nergaards besättning mötte en för tidig död, nerslitna både fysiskt och psykiskt. Harry Zachariasson klarade livhanken under själva kriget men dog av dess sviter. För oss som var förskonade från dessa fasor är det omöjligt att bilda sig en uppfattning om vad dessa namnlösa hjältar fick genomlida i sitt värv i hamn och till sjöss. Till slut är det endast att lyfta på hatten och lys frid över deras minnen!

Familjen, d.v.s. mamma Elsa och dottern Elsy bodde under denna tid i Rixö. Ingen av dessa finns nu kvar. Det är enkelt att inse att mor och dotter fick sin beskärda del av oro och ovisshet. Kan det komma något meddelande idag eller imorgon eller skulle det överhuvudtaget komma livstecken?

Marktjänsten i hemmet undgick bomber och granater, den psykiska belastningen måste ha varit enorm. Sjöfararnas anhöriga drabbades av sådant vi andra undslapp.

Detta är ett i raden av dramer som oftast skedde i det tysta och förhoppningen är att inte någon råkar in i det inferno som likt ett tvåfrontskrig drabbade Harry Zachariasson och hans familj.

John Blad